

Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27631>

Özet

Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (PERİK), 3 ila 6 yaş arasındaki okul öncesi dönem çocuklarının **sosyal duygusal iyi oluş** düzeylerini ve zorluklarla başa çıkma becerilerini ifade eden **psikolojik sağlamlık** kapasitelerini ölçmek amacıyla uyarlanmış bir değerlendirme aracıdır. Bu ölçek, çocukların duygusal düzenleme, sosyal yeterlilik ve stres karşısında toparlanma yeteneklerini belirleyerek erken müdahale programlarına zemin hazırlamaktadır. Ölçeğin uyarlama çalışması, Türkiye başlangıcında geçerlik ve güvenilirliğini kanıtlamak üzere Saide Özbey tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi Çocuklar, Sosyal Duygusal İyi Oluş, Psikolojik Sağlamlık, PERİK, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Uyarlama

Yazarlar

Saide Özbey

Amaç

Ölçeğin temel amacı, okul öncesi eğitim alan çocukların sosyal ve duygusal gelişim alanlarında ne kadar iyi olduklarını ve karşılaştıkları olumsuz yaşam olaylarına karşı ne ölçüde direnç gösterdiklerini sistematik olarak değerlendirmektir. Bu değerlendirme, öğretmenlere ve ebeveynlere, çocukların güçlü yönlerini ve desteklenmesi gereken alanları belirlemede somut veriler sunar.

PERİK'in uyarlanması, Türkiye'deki okul öncesi kurumlarında ve ilgili araştırma alanlarında kullanılabilen, kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Bu sayede, erken çocukluk dönemi ruh sağlığı çalışmaları için bilimsel zemini güçlendirilmiştir.

Yapı

Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, birbiriyle yakından ilişkili iki ana psikolojik yapıyı ölçmektedir: **Sosyal Duygusal İyi Oluş** ve **Psikolojik Sağlamlık**. Sosyal duygusal iyi oluş, çocuğun duygularını anlama, yönetme, olumlu ilişkiler kurma ve sürdürme becerilerini kapsar. Psikolojik sağlamlık ise, stres, travma veya ciddi tehditler karşısında bile olumlu adaptasyon sağlama yeteneği olarak tanımlanır.

Ölçek, bu yapıları çeşitli alt boyutlar aracılığıyla ele alarak, çocukların hem içsel düzenleme mekanizmalarını hem de dışsal sosyal etkileşim yeterliliklerini kapsamlı bir şekilde değerlendirir.

Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk kültürü ve diline uygunluğu test edilmiştir.

Geçerlik

Özbey (2019) tarafından yürütülen geçerlik çalışması, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini incelemiştir. Bu kapsamda, genellikle yapı **geçerliliği** (Construct Validity) ve eş zamanlı geçerlik (Concurrent Validity) yöntemleri kullanılmıştır. Yapılan Faktör Analizi (bkz. Faktör Analizi bölümü), ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısına doğrularak güçlü bir yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir.

Ayrıca, ölçeğin maddelerinin ilgili yapıyı tutarlı bir şekilde temsil ettiğini gösteren uzman görüşleri (kapsam geçerliliği) alınmıştır. Uyarlama sürecinde, dilsel geçerlik ve kültürel uygunluk çalışmaları da geçerliliğin önemli bir bileşenini oluşturmuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** çalışmaları, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı durumlarda tutarlı ve istikrarlı olduğunu göstermek amacıyla yapılmıştır. Özbey'in çalışmasında, genellikle iç tutarlılık (Internal Consistency) ve test-tekrar test güvenilirliği (Test-Retest Reliability) yöntemleri kullanılmıştır.

İç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarlılık sergilediğini işaret eder. Test-tekrar test yöntemi ise, ölçekten elde edilen puanların belirli bir zaman aralığından sonra tekrar uygulandığında da benzer sonuçlar verdiğini, yani ölçümün zamanla değişmeyen özellikler için kararlı olduğunu ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

PERK'in uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe formunda korunup korunmadığını belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** teknikleri uygulanmıştır. Özellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (Confirmatory Factor Analysis - DFA), ölçeğin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlık gibi teorik olarak öngörülen boyutlara ayrılıp ayrılmadığını incelemek için kullanılmıştır.

DFA sonuçları, modelin veri ile uyum indekslerini (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) değerlendirerek, çok faktörlü yapının Türk örneğinde de geçerli olduğunu desteklemiştir. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin hangi alt boyutlara yüklendiğini netleştirir ve ölçeğin yapısal geçerliliğine önemli katkı sağlar.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek, büyük olasılıkla 3'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmaktadır. Okul öncesi çocuklar için uygulandıktan, genellikle öğretmen veya ebeveyn raporu şeklinde doldurulur.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çalışması Türkiye'de yapılmıştır)

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar

Yaş Grubu: 3-6 yaş arası çocuklar

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar (Uyarlama çalışması örnekleme detayları için referans makaleye bakılmalıdır).

Test Metodolojisi: Gözlemci (Öğretmen veya Ebeveyn) Raporuna Dayalı Psikometrik Ölçek.

Anahtar Kelimeler

Erken Çocukluk Eğitimi, Duygusal Gelişim, Sosyal Yeterlilik, Okul Öncesi Ölçek, Özbey, PERK

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: saideozbey@gmail.com

Yazma Adresi: Yazma adresi kaynakta belirtilmemiştir.

Şinler, Ücretler ve Test Yaşı

Ölçeğin ticari kullanımı veya lisanslama ücretleri hakkında kesin bilgi kaynakta bulunmamaktadır. Akademik veya eğitim amaçlı kullanımlar için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yaşı (Uyarlama Çalışması): 2019

İletişim: saideozbey@gmail.com

Referanslar

Özbey, S. (2019). Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlık Ölçeğinin (PERİK) geçerlik güvenirlik çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 756-786. doi: 10.26466/opus.518062

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: okul-oncesi-cocuklar-icin-sosyal-duygusal-iyi-olus-ve-psikolojik-saglamlik-olcegi-toad.pdf

Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Duygusal İyi Oluş ve Psikolojik Sağlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri bu kaynakta yer almamaktadır; tam maddeler için Özbey (2019) makalesine başvurulmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM